

1786.

17. Theesius, Jacobus Firdersicus: De electione in paucis
alternativis non res, sed judicii, tribuenda.
18. Windius, Thomas Daniel: De obligatione mariti
resum uxoris mobilium heredis res alienam
hereditarium dissolvendi.
19. Pohlus, Christ. Firdersicus: De indole juris juris aucti
in judiciis delati ejusque in Saxonia usu.
20. Puellmannus, Jos. Lud.-Em: Miscellaneorum et
jus pertinentiam specimen III
21. Ran, Christianus: De litterarum investiturae caetibus
et prima origine. Programma, quo orationem solennem
nem indicat.
22. Ran, Christianus: De lege Mentia.
23. Richterius, Christ. Gottl: Specimen animae et ver-
itatem de veteribus legum laboribus et Fr. Al-
berti Fabricii bibliothecam Graecam. Programma,
quo orationem auspicialium indicat.

1786.

24. Richterius, Christ. Gottl.: Oratio de interuentibus
iuris prudentiae humanioris causis.
25. Richterius, Christ. Gottl.: De re libaria in imperio
Germanico ordinanda.
26. Schmarz, Ioannes Nicolaus: De officio vasalli
Saxonici in petenda investitura observandis.
27. Segerus, Joh. Theophilus: De legibus post perfectam
protestationem territorialis in Germania plenitudo dicitur
in genere papularum salubres accomodandis.
28. Hackmannus, Augustus Cornelius: Historia juris leu-
onici. T. I.
29. Tilsnerus, Joh. Gottlieb: De peregrinis et civis
notione
30. Windkler, Carl. Gottfr. de: Superiores territoriales
sive operarum senatuum principia subditos

del. Tarkun

31. Winkler, Gert. Ludovicus: Bellum tricenale
mutabilibus juris publici facundum. M.F.

SPENS ALTERNIS IN ANNO 1813
SEPTEMBER 1813

DISSERTATIO

DE REBUS DEBENS CONSTAT

IN ANNO 1813

IN AUSTRO-UNGARICA

IN AUSTRO-UNGARICA

IN AUSTRO-UNGARICA

CAROLVS AVGVSTVS BATTLEVS

IN AUSTRO-UNGARICA

IN AUSTRO-UNGARICA

IN AUSTRO-UNGARICA

IN AUSTRO-UNGARICA

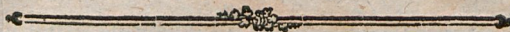

1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...
 9. ...
 10. ...
 11. ...
 12. ...
 13. ...
 14. ...
 15. ...
 16. ...
 17. ...
 18. ...
 19. ...
 20. ...
 21. ...
 22. ...
 23. ...
 24. ...
 25. ...
 26. ...
 27. ...
 28. ...
 29. ...
 30. ...
 31. ...
 32. ...
 33. ...
 34. ...
 35. ...
 36. ...
 37. ...
 38. ...
 39. ...
 40. ...
 41. ...
 42. ...
 43. ...
 44. ...
 45. ...
 46. ...
 47. ...
 48. ...
 49. ...
 50. ...
 51. ...
 52. ...
 53. ...
 54. ...
 55. ...
 56. ...
 57. ...
 58. ...
 59. ...
 60. ...
 61. ...
 62. ...
 63. ...
 64. ...
 65. ...
 66. ...
 67. ...
 68. ...
 69. ...
 70. ...
 71. ...
 72. ...
 73. ...
 74. ...
 75. ...
 76. ...
 77. ...
 78. ...
 79. ...
 80. ...
 81. ...
 82. ...
 83. ...
 84. ...
 85. ...
 86. ...
 87. ...
 88. ...
 89. ...
 90. ...
 91. ...
 92. ...
 93. ...
 94. ...
 95. ...
 96. ...
 97. ...
 98. ...
 99. ...
 100. ...

4
~~1786, 27.~~
5

DE
LITTERARVM INVESTITVRAE
CAVSSIS ET PRIMA ORIGINE

ORATIONI SOLEMNI

QVA NOVVM MVNVS ADIBIT

IN AUDITORIO IVRIS CONSVLTORVM

A. D. XX. DECEMBER. A. C. CIOCCCLXXXVI

HORA IX. RECITANDAE PRAEMISIT

D. CHRISTIANVS RAV

4

DE
LITTERARUM INVESTIGATIONE
CAUSIS ET PRIMA ORIGINE

ORATIONI SOLEMNI

QVA NOVVM MVMVS ADIBIT

IN AUDITORIO IURIS CONSULTORVM

A. D. MDCCLXXXV. S. C. S. S. S. S. S.

S. S. S. S. S. S. S. S. S. S.

D. CHRISTIANVS RAV

Qui de litteris inuestiturarum peculiarem tractatum scripsit IOH. GOTTL. SIEGELIVS*) Lipsiensis quondam Antecessor, in eo quamquam indolem et naturam atque effectum earum, nec non praerogatiuam, quin etiam ea, quae de illis interpretandis annotari merebantur, copiose explicuit, primordia tamen harum tabularum inuestigare haud studuit, nec exposuit causas, quae usum earum vel suaserunt vel promouerunt. Nam quae *capite II.* de origine harum chartarum attulit, ostendunt tantum eam incertam esse, neque opinionem eorum, qui ad Friderici Barbarossae tempora praecleari huius instituti initia referunt, satis probatam videri, sistuntque exempla Curiarum clientelarium, in quibus tabulae tales aut plane non usitatae, aut certe sero demum introductae sunt. Vnde magnopere se fefellerit, qui existimaret, inquirenti in causas, cur tractu temporis litterae inuestiturarum magis magisque frequentatae fuerint, otium a SIEGELIO factum esse. Proxus enim haec vir doctissimus intacta reliquit, et originibus atque antiquitatibus huius rei indagandis immorari ei ne animus quidem fuisse videtur. Potiori iure commendari meretur CHRIST. GOTTL.

a) *de litteris inuestiturarum, von Leibn Briefen. Lips. 1739. in 4.*

IV

BVDERI ^{b)}, IOH. GEORG. ESTORIS ^{c)} et IOS. LVD. ER-
 NEST. PVITTMANNI ^{d)} Viri illustris industria, qui varia
 nec vulgaris doctrinae ad eruenda prima litterarum inuesti-
 turæ initia in medium protulerunt. Verum nec nostras de
 hoc argumento cogitationes legisse fortasse curiosis harum
 rerum scrutatoribus iniucundum fuerit, præsertim cum si-
 mul causas inuestigare decreuerimus, quæ tabulis hisce in-
 troducendis occasionem præbuerunt. Ac primum quidem
 tenendum est, litteras inuestituræ nullatenus simul cum feu-
 dis ortas, sed diu post et recentiori demum ætate introdu-
 ctas esse. Nam antiquitus quidem apud Francos atque
 Germanos, a quibus in vniuersum magis, quam ab vlllo alio
 populo feudorum instituta GEORG. CHRIST. GEBAVERVS ^{e)}
 arcessiuit, cum militibus, præfectis, palatinis, iudicibus,
 et aliis ad varia reipublicæ munera admotis, quos omnes
 tum Vasallos et Ministeriales promiscue appellatos fuisse, Ca-
 pitularia Caroli M. a Perillustr. GEORG. LVDOV. BOEHME-
 RO ^{f)} excitata luculenter probant, Regum ac procerum mu-
 nificentia ius vtendi fruendi prædiis ad determinatum tem-
 pus pro officio suscepto concederetur, quod beneficiorum
 nomine veniebat, cum feudis postea exinde enatis plane
 non confundendum, sicuti discrimen inter vtraque LVD.
 ANTON. MVRATORIVS ^{g)} et modo laudatus BOEHMERVS ^{h)}
 diligenter

b) de antiquitate litterarum clien-
 telarum ac de prærogatiua et priui-
 legio quorundam Vasallorum nullas
 accipiendi tales tabulas, in Amoeni-
 tar. Iur. Feud. Num. XX. pag. 133.

c) in Diss. de inaugurationibus be-
 neficiariis harumque symbolis ac ritibus
 itemque de inuestitura sine literis in-
 uestituras Marburgi 1744. et recuf.
 ibid. 1746. 4.

d) in Obseruar. iur. feud. Lips.
 1783. editis cap. 16. pag. 113.

e) in Diss. de originibus feudi qua
 vocem, qua rem non exierit sed ger-
 manicis.

f) de feudis ex veterum Franco-
 rum beneficiis enatis §. IV. in Obl.
 Iur. Feud. Num. II.

g) Antiquit. Italic. Tom. I. Diss.
 XI. pag. 352.

h) c. 4. §. VI.

diligenter excusserunt, non reperimus exhibitas tabulas fuisse, quibus, sub qua conditione ac lege liberalitatis illius participes redditi erant, continebatur, sed probabile est, actum eiusmodi concessionis, certe ab illo tempore, quo in Germania coeptum res alicuius momenti litteris consignare, breuiter tantum et sine omni verborum solemnitate a notariis memoriae causa in scripturam redactum esse, vt nosset Principes, quibus talia beneficia praestitissent. Videor mihi hoc colligere posse e Capitularibus Caroli M. de ao. 812. in Capitul. III. cap. 7. apud STEPH. BALVZIVM ⁱ⁾, vbi sancitum est, vt non solum beneficia Episcoporum vel Abbatum, Abbatissarum atque Comitum siue Vassorum nostrorum, sed etiam fisci nostri describantur in BREVE, vt scire possimus, quantum etiam de nostro in vniuscuiusque legatione habeamus. Neque ab illo more opinor recessum esse, posteaquam beneficia haec sensim in feuda conuersa, primum ao. 877. per Caroli Calui sanctionem ^{k)}, quae Vassorum et Vasallorum filios beneficiis parentum ita honorauit, vt iis saltem vi nouae concessionis potirentur, deinde per Conradi Salici constitutionem *Mediolani V. Calend. Iun. ao. 1037.* emissam apud LVD. ANTON. MVRATORIVM ^{l)} et SENCKENBERGIVM ^{m)}, qua filiis Vasallorum ius succedendi in beneficiis militaribus certe (nam ministerialium beneficia pristinam naturam retinuerant) non tantum confirmatum, sed et ad nepotes et fratres simul extensum est. Etenim nec tum reperimus, Vasallis super beneficio impetrato datas fuisse inuestiturae litteras, sed per tempus bene longum sufficiebat, inaugurationem hanc beneficiariam solemniter in Curia Parium et praesentibus eiusdem

A 3 clypei

i) in Capitular. reg. Francorum Tom. I. Lib. III. §. 82. pag. 769.

g. apud BALVZIVM tom. II p. 263. et praesertim in addit. c. 3. p. 269.

l) Antiquit. Ital. Tom. I. p. 609.

k) in Capitular. ap. Carisfacum c.

m) in Corp. Iur. Feud. pag. 432.

clipei ordinisque militaris testibus factam, atque a notariis, qui tum in causis clientelariis quoque adhibebantur, paucissimis tantum verbis in breue, cuius vocabuli significatum CAROL. DV. FRESNEⁿ) copiose enodauit, annotatam esse. Docent hoc monumenta, quae passim a viris doctis collecta sunt, quorumque vnum alterumue iuuat apponere. Sic IOH. FRID. SCHANNAT^o) ex veteri Codice MScepto circa Ann. 940. sequentia retulit: *Haec mancipia praecepit Dominus Hadamarus Abbas Berne suo Vasallo tradere et Vineas et areas II. Vuolfrid, Eginhardt, Bosalf et vxor eius et filius et filia eius Hessa, Mahehilt, Rumbrecht, Herigart, Diozza. et eodem libro num. XI. p. 198. ex veteri membrana incertae aetatis haec notauit: Haec sunt loca in quibus Bernhardo Duci Beneficium praestitum est in Hamelo, et in Disenbluke VIII. mansi, quos tunc habuerunt Wentilmann, Adelman, Tado. etc. vt alia eius generis exempla, quae apud IO. CHRIST. LÜNIGIVM^p) profant, ne quidem commemorem. Consignabantur haec semper litteris latinis, id quod eo minus mirandum, quo magis constat, ista aetate omnes publicas tabulas, paucis quibusdam exceptis, vt pactum Virodunense, quo filii Caroli M. Ao. 843. regnum inter se diuiserunt, et quod germanice compositum esse IO. FRID. BEFFERINGERVS^q) tradit, latino sermone conscriptas, fuisse quae hoc idioma in Curiis clientelariis tum vsitatissimum. Vnde etiam ea Regum Francorum Capitularia, quae varias tum obtinentes consuetudines feudales complectuntur, nec non paucas illas ad rem beneficiariam spectantes formulas a MARCVLFO conseruatas, ipsamque maxime celebrem illam a Conrado Salico propositam*

n) in Glossario ad Script. med. et infim. Latin.

o) in Client. Fuldens. Benef. in Cod. Probat. Num. I. pag. 190.

p) in Corp. Iur. Feud. Tom. I. p. 1678. seg.

q) in Virrario illustrato Lib. 2. tit. 2. §. 8. not. a. pag. 38. seg.

litam constitutionem de expeditione Romana, quam certe huic Imperatori IO. SCHILTERVS^{r)}) et post eum alii eruditissimi viri vindicarunt, atque adeo sancitas a Germanorum Regibus Ottone M. Henrico II. III. et V. Lothario et Friderico I. praesertim in Curiis solemnibus, quae in campis Roncalicis^{s)}) habebantur, in causis clientelaribus constitutiones hac lingua scriptas deprehendimus. Vt silentio nunc praeteream leges ab aliis Imperatoribus de feudis promulgatas, quas omnes latinis litteris in scripturam redactas scriptores illius aevi testantur, licet caeteroquin certum sit, legibus his non Italos solum, sed et Germanos vivere iustos esse, propterea, quod constitutio Friderici I. Imp. expresse hoc declarat verbis: *Firmiter etiam statuimus tam in Italia, quam Alemannia.* Et sane Clerici, qui tum in Cancellariis et Curiis dominabantur, cum in illorum temporum caligine soli litterarum et latini sermonis periti haberentur, tanto consultius hanc linguam retinuerunt, quanto magis ipsorum interesse oportebat, eam tanquam instrumentum ad amplificandam potestatem suam adhibere. Arcanum enim sacrae dominationis in eo latere, HENR. VAGEDESIUS^{t)}) egregie observavit. Nam sic quidem nemo fere auctoritate eorum atque consilio carere poterat. Conferantur, quae de hoc argumento Perillustri; GEORG. ERN. LYDOV. A PREVSCHEN^{u)})

copio-

r) in *Comment. ad Ius Feud. Alem. Cap. VIII. §. 10.*

s) cf. CHRISTIAN GOTTL. SCHWARZII prolus. de curiis Roncaliensibus Altorf. 1722. 4. et EL. AVG. HEILIGERII libell. singul. de Campis Roncaliae habitisque ibi curiis soll. mibus. Lips. 1752. 4. recusis.

t) in *Diss. de propagatione linguae Romanae profanae sacraeque dominationis arcano §. 4. in opp. p. 31.*

u) in *der Anmerckung von dem Gebrauche der lateinischen und teutschen Sprache in dem Lehnrechte und den Lehnbriefen, quam eruditam observationem aus den Ceylsruher mützlichlichen Sammlungen auf das Jahr 1758. XIX. und XX. S. 151. u. f. de promptam recudi curavit Vir Illustr. AVG. FRID. SCHOTT im Juristischen Wochenblatte im ersten Jahrgange 1772. im IX. u. X. Stücke p. 150. seq.*

copiosius disputavit. Et videntur tamen Clerici adeo nunquam neglexisse actus tales inuestiturae litteris consignare, quod vel inde patet, quoniam in libris Iuris Feudalis Longobardici passim refertur modus, quo qualitas feudalis, praeter instrumentum, probari possit, tum a Vasallo, cui propter defectum talis documenti difficultas obiecta demonstrandi, se aliquid feudi titulo accepisse, tum a Domino directo, cuius aliquis se Vasallum esse negat, ab eoque praedium sub feudi iure tenere inficiatur. Dicit enim Auctor compilationis consuetudinum feudalium *II. F. 2. §. 1. et II. F. 25.* qualitatem feudalem factamque inuestituram, praeter instrumentum publicum super hoc actu confectum, aut per Curiae pares aut per iurisiurandi delationem demonstrari posse. In quo priori loco, ut hoc obiter notem, per instrumentum non, ut a quibusdam perperam factum, litterae inuestiturae intelligendae sunt, cum hae sint longe recentioris aetatis. Videtur enim ibi tantum sermo esse de vnaquavis scriptura et quolibet documento super inuestitura probationis causa composito maxime a tabellionibus, qui tum talia instrumenta conscripserunt. Initia eorum ab Italis arcessiuit et usum deinceps in Germania quoque introductum e multis chartis ac diplomatibus IO. GEORG. ESTOR *) probatum dedit, allatis simul luculentissimis exemplis, quorum auctoritate euincitur, superesse etiamnum vestigia huius vetusti moris, quo Vasalli litteras inuestiturae haud impetrarunt, sed rati, solam inuestituram ad possessionem adipiscendam vtileque dominium acquirendum sufficere, tabellionis tantum instrumentis super actu inuestiturae conscriptis contenti fuerunt. Causas, cur Vasallis olim super beneficio concessio litterae clientelares aut plane non, aut certe rarissime datae

*) c. 1. cap. III. §. 74. et cap. VI. §. 72. et 73.

datae sint, viri docti varias attulerunt. Ac NIC. HIERON. GUNDELINGVS ^{w)} quidem eas arcessiuit a simplicitate Germanorum et symbolorum vsu, quibus vti aliarum conuentionum, ita feudalis quoque contractus, quo certior ac firmitior obligatio esset, fidem munierunt, quae maiorum nostrorum instituta, HVG. GROTIUS ^{x)} obseruante, aliis quoque gentibus tantopere placuerunt, vt ea recipere ac retinere nullatenus dubitarent ^{y)}. IAC. CAROL. SPENERVS ^{z)} autem causas has partim in eo quaerit, quod, cum feuda olim et beneficia reuocabilia fuerint, haud necesse fuisset super iis concessis inuestiturae litteras exhiberi, partim in iure iurando fidelitatis, quod maius habitum esse dicit, quam scripta testimonia, et in probatione inuestiturae ex aliis monumentis v. c. e. fisci indicibus petenda, partim in obligationibus Ducum et Comitum, certe quam diu his officia in feudum data sunt, per Imperii iura iam determinatis, et quia feuda ipsorum iam aliunde nota fuerunt, partim etiam in eo, quod iusiurandum et seruitia a Vasallis praestanda tam accurate in beneficiaria conuentione constituta fuerunt, vt ne vllis quidem dubitationibus ac litibus iura ac obligationes inde oriundae subiacere posse viderentur. Quas inter causas litterarum inuestiturae olim non vsitatarum, tametsi facile largior, has ipsas fuisse, videtur tamen et adhuc alia neque fortasse leuis momenti causa illis prioribus insuper addi posse. Est haec potissimum quaerenda in Curia parium, quam ex primaeva Germanorum libertate et antiquo more consultationes de republica instituendi, perinde ac iudicia in populi conuentibus exercendi ortam, ipsasque inter feudo-

w) in Gundlingian. Part. VII. pag. 174. et 177.

x) de Iur. bell. et pac. cap. VIII. §. 1. num. 2.

y) EVER. OTTO in Iurisprud. Symbol. exercit. I. cap. XI. pag. 61.

z) in Iur. Publ. Germ. Part. III. L. II. cap. 9. pag. 127.

feudorum instituta, maxime ex quo haec in beneficiis Francorum introducta hereditaria successione sunt enata, efformata, atque deinde Conradi Salici Imperatoris lege confirmatam infirmul esse 10. IAC. MASCOVIVS *) pluribus probavit. Coram hac enim Curia, quemadmodum omnes causae feudales Domini directi et Vasalli aut Vasallorum inter se tractabantur I. F. 18. II. F. 16. 20. 32. 34. 55. ita ipse etiam inuestiendi actus in ea sub dio multorum in conspectu susceptus est, id quod luculenter apparet ex verbis II. F. 58. §. 1. *Quod autem pares tantum debent inuestiturae feudi interesse, et non alii: hoc tantum verum est, cum dominus alios Vasallos habuerit.* Duo enim imprimis genera causarum paribus reservata fuerunt, inuestiturae et iudicia. Et sane ad inuestituram tam necessaria visa est illorum praesentia, ut non aliter nisi per pares probari posset, neque in controuersia super illa alii testes admitterentur. Nam I. F. 20. expresse dicitur: *si contentio fuerit inter dominum et fidelem de inuestitura feudi, per pares Curiae dirimatur: alii enim testes etsi idonei sint, admittendi non sunt.* Parium autem fidem ideo electam nouimus, quod ea nihil praestantius habebatur, et quod sinceriori in rem Domini et Curiam ipsam affectu esse praesumebantur seduloque curaturi, ne surripi temere aliquid posset. Vnde et adeo oportuit eos simul sub inuestiturae instramento nomina sua ponere, quemadmodum aliis Imperatorum, Regum et Principum diplomatis subscripserunt, de quibus subscriptionibus MABILLONIVS b) egit. Rem totam conficiunt verba II. F. 58. *Idcirco pares necessarii sunt in instramento inuestiturae, et non alii: ne quid excogitetur falsitatis in perni-*

a) in Diss. de Paribus Curiae §. VIII. et IX. cf. etiam de origine Parium BERNARD. DV HAILLAN in Tract. de l'Etat des affaires de France p. 376.

b) de re diplomar. Lib. II. cap. 21. §. 12. et cap. 22. ubi maxime de moribus Germaniae differuit.

perniciem domini aliis testibus inducitur, corruptis forte pecunia, vel odio, vel gratia: quae non suspicanda in paribus. Pertinent etiam huc, quae de necessaria Parium Curiae in inuestituris praesentia dicta sunt in VET. AVCT. de Benef. §. 21. 47. 48. seq. in IVR. FEVD. SAXON. cap. 5. et 7. nec non in IVR. FEVD. ALEM. cap. 10. 11. 12. 27. et 28. Etsi vero mos ille inuestituram peragendi postea quoque retentus fuit, ita ut hodiernum, licet ipsa illa Curia parium in desuetudinem abierit, nisi ex speciali prouinciae obseruantia aliquibus in locis adhuc seruetur, quemadmodum praeter alios GOTTL. AVG. IENICHEN^{c)} et GODOFR. DAN. HOFFMANNVS^{d)} docuerunt, in iudicio feudali, quod speciem priscae illius Curiae quodammodo refert, inuestituras conferri videas: sensum tamen deinceps inualuit, ut Vasallo super inuestitura de beneficio facta etiam peculiare litterae clientelares exhiberentur. Atque his quidem introducendis, quatenus causae occasionem praebuerunt, cum non reperiam ab eruditis viris notatum, praeterquam quod PREVSCHENIVS c. 7. obseruet, animaduersum esse, memoriae causa melius fore, si super concessa inuestitura diploma Vasallo daretur, ab eoque vicissim super illius traditione cautio acciperetur, ut ideo sic clientelares litterae perinde ac feudi reuersales ortae essent, inuat adhuc in causas illas pluribus inquirere. Ac primum quidem ipsa necessitas tum Dominis directis tum Vasallis videtur suauis fuisse, ut, cum intelligerent pederentim solos hactenus vsitatos modos ad probandum beneficiariae concessionis actum, demonstrandaque accurate omnia ac singula, de quibus in negotio hoc feudali conuentum erat, haud sufficere, magis solliciti essent de excogitandis aliis rationibus, qui-

B. 2

c) de usu hodierno parium curiae in iudiciis German. feudalibus,

d) de usu moderno iudicii parium curiae Wirtembergici.

quibus memoria talis rei, quae profecto magni momenti habebatur, melius conseruari posset. Nam ex quo beneficia illa vetera plenam feudorum naturam consecuta erant, in controuersia, quam fortasse post tempus bene longum de inuestitura feudi et iuribus obligationibusque inde oriundis Dominus et Vasallus sibi inuicem mouissent, sine difficile erat aliquid per Curiae pares probare. Qui enim actui inuestiturae tum interfuerant, aut mortui esse, aut qui ex eis adhuc in uiuis erant, illius rei quippe iam dudum factae non amplius meminisse poterant. Neque fortasse ipsi filii parium Curiae et in uniuersum posterius de beneficiaria hac largitione et pactis in ea conuentis relatum quicquam a parentibus et maioribus audire potuerant, de quo in Curia, coram qua lis pendebat, interrogati testimonium dicere debebant. Nec Dominus directus, cuius a patre aut a maioribus Vasallus eiusque descendentes inuestituram impetrauerant, scire, quae tum acta essent, aut si forte sciisset, testimonium tamen de iis dicere non poterat, quippe quod in propria causa eiusque ipsa iura concernente reiciendum erat. Deinde nec per instrumentum inuestiturae, si vel maxime, ut tum et posterioribus adhuc temporibus fieri adsoleret, a tabellione compositum esset, valide semper probari poterat id, de quo in lite oborta quaerebatur. Illud enim, quemadmodum ex allatis ab ESTORE ^{e)} exemplis perspicimus, tum nondum sic confici moris erat, ut cuncta, quae in inuestitura obuenerant, expresse in se contineret, quibus ad mutuas obligationes et iura Domini et Clientis commode exinde demonstranda opus esset. Itaque inceperunt scribere peculiare inuestiturae litteras, quo aliquando in disceptatione super feudo orta Domini et Vasalli securitati melius prospectum

e) c. 7. cap. III. §. 46—48.

spectum videretur, neuterque in iuribus suis detrimentum
 sentiret. Accessit insuper alia neque exigui momenti causa,
 quae profecto institutum hoc haud parum reddidit necessa-
 rium. Cum enim sequiori aetate in inuestitura a feudorum
 natura magis recedere solerent contrahentes feudi qualitates
 iure feudali determinatas, quas naturalia interpretum con-
 suetudo vocat, vel immutando vel specialius determinando,
 ab eo vero, qui contendit, feudum improprium eiusque na-
 turam vel auctam vel imminutam esse, probatio suscipienda,
 neque haec ipsa aliunde melius, quam e litteris inuestitura-
 rum peti posset, profecto non mirum debet videri, Vasallos,
 quo facilius demonstrarent, communem feudorum rationem
 immutatam esse, statim peracta inuestitura de expetendis im-
 petrandisque talibus litteris prudentissimo sane consilio et
 olim iam vehementer sollicitos fuisse, et etiamnum esse, pro-
 pterea quod eae omnino causis feudalibus celerius deciden-
 dis inferuiunt, adeoque primum hodie locum inter cliente-
 lares leges tenent, ad quarum normam controuersiae de feu-
 do obortae diiudicari ac dirimi queant. Nescio an adiciam,
 morem quoque iam tum vsitatum et postea magis inuale-
 scientem, quo iis, quibus donationes insignes factae, di-
 ploma sollemne exhiberetur, quod contineret omnes prae-
 rogatiuas ac iura cum hisce largitionibus coniuncta, quales
 donationum chartas ecclesiae inprimis atque monasteria per-
 multas ostendere possunt, Vasallos permouisse, vt ipsi etiam
 ob feuda acquisita, quo iuribus in illa competentibus melius
 ac securius fruerebantur, eiusmodi litteras sibi quam primum
 tradi curarent. Sed videamus etiam, quando Vasalli pri-
 mum tales tabulas inuestiturarum acceperint. In Curiis cli-
 entelariis ecclesiarum prius, quam in secularium Princi-
 pum eiusmodi litteras introductas esse, caeterum tamen ante
 seculum XII. vix quasdam accurate compositas proferri posse

PREVSCHEMVS obseruat. In Italia potissimum chartam quandam de *ao. 1213.* a LVD. ANTON. MVRATORIO ^{f)} editam, qua Hildebrandus Comes Palatinus in Tuscia Manto Guilielmi filio castrum Batiniani in feudum concessit, antiquissimum documentum litterarum inuestiturae, quod typis expressum sit, in se continere Viri Clar. PHILIP. WILH. GERKEN ^{g)} contendit. PVITTMANNVS ^{h)} autem Vir illustris, quod ad Italiam attinet, longe antiquius huius rei monumentum ex eodem MVRATORIO ⁱ⁾, et quidem chartam in memoriam inuestiturae ab Innocentio III. peractae, qua *anno 1207.* Comes Hildebrandinus adhibito cuppae argenteae (i. e. peculi argentei) symbolo inuestitus est, concinnatam edidit. Prostant etiam tabulae apud IO. CHRIST. LÄNIGVM ^{k)}, quibus Imperator Otto IV. *ao. 1210.* Azonem Marchionem Estensem de Marchia Anconitana inuestiuit. Nec minus legitur apud FERDIN. VGHELLVM ^{l)} diploma ab eodem Imperatore conscribi iussim, quo Petrum Asculanum praefulem regalibus Asculanae Ecclesiae cum Comitatu eiusque vniuersis pertinentiis, cum omni honore, et iurisdictione, imperiali excepto, *ao. 1209.* inuestiuit. At videntur tamen ipsam iam seculo XII. in Italia indubitate fidei exempla tabularum inuestiturae, allatis quidem illis documentis longe antiquiora occurrere. Statim enim chartam illam sub Imperio Lotharii II. *ao. 1130. 7. mensis Iulii* datam, qua Gualterius Ecclesiae

f) in *Tbes. Antiquit. Ital. med. aevi* Tom. I. pag. 389.

g) von der verschiedenen Bedeutung des Wortes Testamentum in alten Urkunden und bey den Geschichtschreibern der mittelern Zeit, in den vermischten Abhandlungen aus dem Leben und deutschen Rechte, der Historie u. s. w. mit Archiualischen Original-Ur-

kunden und Siegeln erlaucerr Hamb. und Leipz. II. Tom. 1771. et 1777. in 8. Tom II. Num. V. s. i. lit. c. pag. 123.

h) in *Advers. Lib. II. p. 115.* et in *Olseraar. Iur. Feud. cap. XVI. p. 115.*

i) e. l. Tom. I. pag. 614.

k) in *Cod. Ital. diplom. Tom. I. pag. 176.*

l) Tom. I. *Italiae sacrae* pag. 462.

clesiae Rauennatenfis Archiepiscopus Illustrissimo Comiti Cavalcaconti castrum Brittonorium locauit atque concessit, cuius rei HIERONYMVS RVBEVS ^{m)} meminit, LVD. ANT. MURATORIVS ⁿ⁾, apud quem typis perscripta exstat, ESTOR ⁿⁿ⁾ atque IOH. IAC. MASCOVIVS ^{o)} numero litterarum inuestiturae habuerunt. Dubium quidem adhuc videri posset, vitrum castrum hoc vere in feudum datum sit. Nam certe verba *beneficium, feudum, inuestire* in his litteris non occurrunt. Nec castrum hoc Gualterius Cavalcaconti alia ratione largitus esse, quam concessisse tantum et locasse pro pensione quadam dicitur, ipsamque negotium in charta hac locatio expressse vocatur. Vnde id magis ad hoc genus conuentionis, quam ad beneficiarium contractum retulerim. Quamquam enim illic mentio facta est nonnullorum, quae caeteroquin etiam in feudi constitutione locum habent, veluti transmissionis castri huius ad masculos tantum heredes, promissionis fidelitatis, praestationis seruitiorum militarium, et post mortem fidelis armorum illius et equorum in manus domini restituendorum: tamen pleraque horum etiam locum habere potuerunt in bonis alia conditione, quam feudi titulo concessis, praesertim quod successionem et praestationem seruitiorum militarium atinet, cum Illustris IO. STEPH. PVITTEVS ^{p)} probauerit, praecipuas successionis normas in allodiis non minus, quam in feudis vniiformes obseruatas esse, et vtrisque inde a pristinis temporibus seruitia militaria inhaesisse. Quicquid vero horum sit, (nihil enim certi definire

m) *Histor. Ital. et Rauennatens.*
Lib. V in IO. GEORG. GRAEVII
 et PETR. BURMANNI *Thef. An-*
tiquit. et Histor. Ital. pag. 31.

n) in *Thef. Antiquit. Ital. med.*
aeui T. I. p. 633.

nn) c. l.

o) *de iure Feudor. cap. VII. §.*
 29. 3).

p) *Prim. Lib. Ius. Priuar. Prin-*
cip. Lib. I. cap. I. §. 10.

nire audeo) videtur saltem hoc etiam documentum adduci posse ad probandum, inuestiturae litteras iam tum vsitatas fuisse. Et si vel maxime chartam hanc numero litterarum inuestiturae super locatione habere velis, quippe quae etiam per inuestituram fieri poterat, cum haec in alodiis non minus, quam in feudis locum inuenerit, quemadmodum IOA. BURCH. VERPOORTENIVS PP) peculiari libello demonstrauit: nihilo secius tamen concedi oportet, alias adhuc vetustiores longe litteras inuestiturae de feudis factae in Italia occurrere, quam sunt eae, quas modo laudati Viri docti memorauerunt. Sic enim extant iam litterae beneficiariae, quas Vbertus Pisanus Antistes anno 1135. conscribi iussit, nec non aliae, quas Adrianus IV. Pontifex ao. 1157. Comitibus Aldebrandino et Bernardino dedit, vtraeque a MVRATORIO q) exhibitae, et ab ESTORE r) laudatae, qui etiam non solum vsum tabularum clientelarium sub Friderico I. Henrico VI. Philippo, Ottone IV. Friderico II. Alphonso Castiliano, Richardo, Rudolpho I. Adolpho Nassouio, Alberto, Carolo IV. Wenceslao, Sigismundo, Alberto II. et Friderico III. qui tum ipsi, tum iis imperantibus alii Pontifices, Praefules et seculares Principes Vasallis suis eiusmodi litteras super inuestitura exhibuerunt, copiose ex illorum temporum monumentis multisque chartis ac genuinis diplomatibus probauit, sed et originem harum litterarum inuestiturae in Hassia e seculo XIII. sub Friderico II. Imp. repetiit. Nec tamen existimandum est, in vniuersum vestigia litterarum clientelarium antiquiora plane nulla reperiri praeter ea, quae in Italia deprehendimus. Occurrunt profecto alibi exempla talium tabularum

pp) de inuestitura alodiorum eiusdemque originibus vsu et auctoritate praesente.

q) in *Thef. Antiq. Ital. med. aeu.* Tom. I. p. 707. et p. 631.
r) *cit. Diss. §. 50.*

larum longe vetustiora. Ut enim iam nihil dicam de litteris clientelariis, quibus Philippus Francorum Rex *ao. 1097.* Rotomagensi Archiepiscopo quaedam in feudum largitur, feruitorum loco praesentiam eius in curia et placitis pactus, et de aliis, quibus idem Philippus *ao. 1118.* Theobaldum Campaniae Comitem in clientelam ligiam recipiens vicissim iurat, se eum contra omnes homines defensurum esse, quod vtrumque documentum CHRIST. HENR. SENKENBERG^{s)} ex FABRO exhibuit, et Vir Illustr. PVITTMANNVS^{t)} laudavit: dudum a viris doctis obseruatum est, in Germania iam sub Imperatore Henrico IV. inuestituram litteris mandatam esse, propterea quod ANNALISTA SAXO^{u)}, ubi de inuestitura Henrici Crassi Nordheimii Marchionis Frisiae agit, tanquam singulare quid notat, eam *scripto* comprehensam fuisse. Placet hoc loco integra Annalistsae verba, quae et MASCOVIVS^{v)} iam commemorauit, transcribere, quia titulum nobis simul indicant, quem ad occupandam Frisiam Henricus habuit, *inuestituram* scilicet ab Imperatore Henrico IV. sibi datam. Inquit autem tragicum vitae eius exitum ad *An. 1101.* commemorans: *Henricus Crassus potentissimus Saxoniae Comes gratiam Imperatoris adeptus Marchiam Friesiae ab Imperatore in beneficium suscepit, sicut fertur, etiam per TESTAMENTVM scripturae. Qui profectus in Friesiam possidere comitatus eiusdem prouinciae, pertinentes prius ad Traiectensem Episcopatum, a militibus Traiectensis Episcopi et a vulgaribus Friesonibus, quibus dominationis suae iugum graue fuit, obsequium expectans eorum insidiis vallatur, re quoque cognita fugiens ad mare, vulneratur*

s) in *Append. prim. lin. Iur. Feud. num. 1. et 2.*

u) apud ECCARDVM in *Corp. Med. aevi Tom. I ad an. 1101.*

t) in *Obseru. Iur. Feud. cap. 16. p. 117.*

v) in *Comment. de reb. Imp. sub Henrico IV. et V. Lib. II. §. 34. pag. 124.*

neratur a nautis, simul et suffocatur. Annalista nempe, dum Henricum etiam per testamentum scripturae Marchiam Frisiae ab Imperatore in beneficium suscepisse ait, nihil aliud vult, nisi hoc, Imperatorem non solum in corona Principum praesentem praesenti Henrico Marchiam Frisiae in feudum contulisse, sed etiam praeter stilum Curiae eum per literas inuestiuisse, ut documentum haberet, quo Frisis probaret, terram eorum sibi in beneficium collatam esse. Testamenti enim nomen, quo Romano stilo ultima cuiusque hominis voluntas appellatur, quia si in scripturam redacta, testium signis et nominibus firmatur, scriptores medii aevi ipsique diplomatum confarcinatores transfulerunt ad omne genus instrumentorum publicorum et priuatorum, quibus testium, qui negotio, de quo agitur, interfuerunt, nomina subscripta sunt, ut innumeris exemplis e chartis veteribus petitis illustrari posset, si quidem esset, qui latinitatis medii aevi ignarus hac de re dubitaret. In ipsa confirmatione donationum ab Adelberto Archiepiscopo Moguntino Catelenburgensi Monasterio factarum vocem *testamenti* hoc sensu occurrere, ut quodcunque documentum publicum denotet, obseruauit, qui has Adelberti donationis literas, corrupte antea a IO. FRID. PFEFFINGERO ^{w)} iuniore editas, correctiores ex ipso autographo Archiui Regio Electoralis protulit IO. DAN. GRUBERVS ^{x)}; et alias chartas, in quibus uocabulum hoc literas foundationis, confirmationis, donationis emtionis venditionis, declarationis et designationis significat, is, qui ex instituto de illius significato disputauit, PHIL. WILH. GERCKENIUS ^{y)} adduxit. Atque haec quidem

w) Tom. I. Histor. Brunswicens.
pag. 59a.

x) Origin. Guelfo. Tom. IV. p. 345.

y) c. I. Tom. II. p. 122, 124, 125.
et 126.

dem antiquissima litterarum inuestiturae in Germania certe memoria est, qua vetustiore non occurrere ipse GRUBERVS diligentissimus veteris acui monumentorum scrutator animaduertit. Quamquam enim alio loco ^{a)} scripsit, sibi hactenus antiquiores inuestiturae literas non obuenisse, quam quae ex initio seculi XIII. essent, mutauit tamen postea sententiam, atque inuestituram Henrici Crassi de Marchionatu Frisiae scripto comprehensam pro vetustissimis in Germania litteris inuestiturae habuit, cui etiam ea in re Perillustr. BOEHMERVS ^{a)} et GERCKENIUS ^{b)} suffragantur. Verum enimvero alia omnia IO. IAC. MASCQVIUS ^{c)} censuit. Is enim posteaquam commemorauit, de Henrico IV. vt singulare quid relatum esse in litteras, quod Henrico Pingui Nordheimio, inuestituram Marchionatus Frisiae scripto dedit, in nota subiecta ^{d)} haec addit. „Habemus tamen et „testimonium antiquius apud DOMNIZONEM ^{d)} in vita Matildis Comitissae *Lib. I. cap. 2.* vbi inuestituram ab Imperatore Conrado Salico Bonifacio Marchioni Tusciae datam „describit.“ DOMNIZO nempe, vbi praestitam *ao. 1037.* Conrado Salico in oppugnatione Parmensis ciuitatis a Marchione opem collaudat, apte simul veteris pacti feudalis iuramenti formulam exprimit his verbis:

*Imperium seruans Conradus eunq̄ue gubernans
Cognosceit vere plus cunctis posse valere*

C. 2

Mirif.

^{a)} in der Nachlese von der gesamten Hand, absonderlich in den Landen Sächsischen Rechts in C. F. ZEPERNICKI VIII Illustr. Sammlung ausserles. Abhandl. aus dem Lehn-Rechte P. I. p. 107.

^{a)} *Princip. Iur. Feud. Lib. I. Sect. I. cap. 6. §. 114. a.)*

^{b)} c. l. Tom. II. Num. V. §. 1. lit. c. p. 125.

^{c)} in *Comment. de Reb. Imp. sub Henrico V. Lib. III. §. 54. pag. 232.*

^{d)} *op. LEBENITIVM Tom. I. Script. Brunsvicens. pag. 648.*

*Mirificum, clarum, generosum, saepe relatum
Athletam magnum Bonifacium venerandum,
Ut iuraret ei, rogat ipsum, more fidelis;
Ac ideo dixit, quod Marchio seruiet ipsi
Redderet atque vicem iurandi Rex sibi, quippe
Annuit hoc Regi Bonifacius, atque peregit,
Voceque mox viua iuravit Rex sibi vitam,
Atque suos artus, et honorem Principis aptum
Absque dolo recta seruare per omnia semper,
Donec eis vita subsisteret, hoc ita firman.
Nullus dux vnquam meruit tam foedera culta,*

IN CHARTA SCRIPTVM IVSIVRANDVM FVIT ILLVD.

Itaque ex hoc loco et potissimum ex ultimo eius versu MASCŌVIVS probari posse putat, iam Conradum Salicum Bonifacio de Marchionatu Tusciae inuestito litteras inuestiturae dedisse. Ac negari quidem plane non potest, hunc locum de beneficiali vinculo inter Conradum Salicum et Bonifacium nexu intelligi debere. Quamuis enim dubium adhuc videri posset, num verbum *fidelis*, quod ibi occurrit, et charta apud FERDIN. VGHĒLLVM ^{e)}, in qua Conradus Bonifacium fidelissimum Marchionem appellavit, sufficerent, ad demonstrandum, eo in loco sermonem de clientelari negotio esse, cum alias tam late apud Francos atque Germanos patuerit *fidelium* nomen, ut olim commune subditorum, ministerialium et Vasallorum esset, quod magno apparatu testimoniorum veterum hunc significatum illustrantium LOVIS CHANTEREAU LE FÈVRE ^{f)} probavit, nec statim vocabulum *foedus* in versu penultimo obuium de obligatione Dominum inter et Vasallum contracta semper capiendum videatur, cui quippe

e) Tom. III. Ital. Sacrae pag. 80.

f) des Fiefs et leur origine pag. 280. seq.

quippe inest vis tam generalis, vt quamcunque inter duas pluresque personas coniunctionem singulari fidelitate munitam denotet: suppetunt tamen argumenta aliunde adhuc petita, quorum auctoritate valide demonstrari possit, hunc locum necessario de inuestitura fendi Marchionatus Tusciae, quam Imp. Conradus Salicus Bonifacio concessit, explicari oportere. Pronocat enim FRANC. MARIA FLORENTINVS^{g)} ad tabulas, quae apud SILINGARDVM^{h)} prostant, quibus Ingo Episcopus Mutinensis *no. 1034.* Bonifacio eiusque coniugi Richildi duo castra tradidit, in quibus ille iam Marchio et Dux Tusciae appellatur. Hoc certe argumento IO. IAC. MASCOVIUS^{hh)} probabile reddidit, Bonifacium Tusciae Marchionatum, vt feudum regni Italiae habuisse. At vero ex verbis DOMNIZONIS: *in charta scriptum iusiurandum fuit illud*, nemo profecto, qui genuinam litterarum inuestiturae notionem habet, neque ignorat, sub his intelligi instrumentum, auctoritate Domini directi confectum de his, quae ad inuestituram pertinent, asserere temere audebit, inuestituram Bonifacii litteris mandatam esse, cum exinde tantum appareat, iusiurandum a Marchione illo et a Rege mutua vice praestitum scripturae traditum esse. Multo autem minus probabuntur, quae fortasse aliquis de litteris inuestiturarum ipso Conrado Imp. antiquioribus et iam ante feuda hereditaria effecta vsitatis comminisci velle, cum asserti talis nulla plane idonea ratio reddi possit. Quae cum ita sint, haud dubie opinio de prima talium tabularum origine Henrici IV. imperio adserta, saltem quod Germaniam attinet, haecenus inconcussa stabit, nec MASCOVII argumento supra

C. 3

pra

g) *Memorie di Matilda Lib. p. 25.*h) *de Episcopis Mutinensibus in vita Ingonis.*hh) *in Exercit. de iure imperii in magnum ducatum Eruriae Sect. I. §. 6. nor. g.) pag. 6.*

pra relato debilitata fuit atque fracta. Neque tamen ideo existimandum est, Vasallos inde ab eo tempore omnes, ac semper clientelares litteras accepisse, cum inuestirentur. Erant sane illae nondum statim ab initio sic vtitatae, quemadmodum postea fuerunt. Vnde haud dubie nondum probata est sententia CHRIST. SCHLEGELIIⁱ⁾ contententis, a Lothario II. Saxone Imperatore Ludouico I. Landgrauio Thuringiae, cum huic Principatum Thuringiae et annexa regalia ac dynastias cum festiua vexillorum exhibitione, quae ad mores illius aevi sub dio facta, conferret, codicillos inuestiturae datos esse. Quod enim scribit: *multum sane huc faceret, si Ludouici I. Landgrauii diploma feudale adhuc extaret, quo multa haecenus controuersa possent tolli, quod tamen magis, ab iis, quorum non intererat superesse, sublatum, quam casu perisse credimus*, id quoniam Albertus Stadenfis, Chronicon Gozeense, appendix Poloni, Annales Erfordienfes omnesque alii veteres Thuringici scriptores silentio praeterierunt, folius tantum inuestiturae actus mentionem facientes, et quia diploma hucusque nondum in vilo tabulario repertum, relictissime in dubitationem vocauit et confutauit vir rerum Saxonicarum peritissimus IO. GOTTL. HORNIVS^{k)}, cuius sententiae etiam video CHRIST. GOTTL. BYDERVM^{l)} accessisse. Sic nec a Friderico I. Ahenobarbo nouis Regni Germaniarum Vasallis Bogislao, et secundum quosdam Casimiro supremis antea Pomeranorum Slauorum principibus, vllas litteras clientelares fuisse datas, propterea quod earum autographa frustra ad hodiernum vsque diem a viris doctis quaesita sunt, ALBERT. GEORG. SCHWARZIVS^{m)} suspicatur.

i) in Diss. de nummis Iſenacenſibus pag. 77.

k) in Bibliotheca Saxonica vernaculo sermone edita P. III. pag. 272.

l) c. l. in Amoen. Iur. Feud. p. 133.

m) im Versuch einer Pommerschen und Rügianischen Lehn-Historie P. I. p. 114. seq.

tur. Quod manifestum profecto indicium est, eas tum non magnopere vřtatat fuisse, quod et clarius ostendit *BYDERVS l. c.* verbis scriptoris *der Isenburgischen speciei facti contra Gelnhausen pro iure venandi p. 9.* vbi de literis inuestiturarum illustrissimorum Comitum Isenburgicorum exponit, quae sic habent: *Zu Friderici I. Zeiten waren die Lehn-Briefe noch nicht so gar sehr im Schwange und Gebrauch, sondern man erwies die Lehn-Sachen mehr durch Zeugen als Briefe: und deswegen mußten zu den Zeiten die Pares Curiae denen Belehungen beywohnen, damit sie bey den strittigen Faellen zeugen kunte, wie solches zu ersehen ist in Iure Feudali Alemannico, Saxonico et Authore vetere de Beneficiis, quorum locos nosmet ipsi iam supra excitauimus.* Vnde etiam perspicuum est, cur nonnullae adeo antiquae et fere primariae illustres Germaniae familiae literas clientelares, quibus earum maiores primi de Ducatibus ac Principatibus suis inuestiti sunt, proferre plane nequeant, quod, praeter exempla modo commemorata, *BYDERVS* etiam de Domo Saxo Lauenburgica adductis simul scriptoris libelli in caussa successiois Lauenburgicae propositi ^{a)} verbis obseruauit, et nosmet ipsi de Domo Bauarico Palatina notamus, cuius beneficiariae litterae primo huius familiae conditori Ottoni Comiti Schirensi et Comiti Palatino de Wittelsbach ab Imperatore Friderico I. de Ducatu Bauariae inuestito datae, si quas forte nactus est, (haud enim certo id dici potest) plane non extant, saltem hactenus erui a litteratis hominibus atque inuestigari nondum potuerunt, id quod tamen certissime aut a scriptoribus historiae Domus Guelficae huius inuestiturae Ottoni a Wittelsbach

a) in der gründlichen Anzeige wa-
zum Herzogin Eleonorae Charlottae zu
Schleßweig-Holstein gebührer zu Sach

sen etc. das erledigte Herzogthum
Nieder-Sachsen und Erbland Hadern
gebühre p. 13. et 14.

Wittelsbach de Ducatu Bauariae factae mentionem iniicientibus^{o)}, aut a BVDERO^{p)} effectum fuisset, si litterae hae clientelares adhuc existerent et proferri potuissent. Nam primas quidem et antiquissimas inuestiturae litteras, quas Domus Wittelsbacensis tenet, eas esse, quas Ludouicus de Bauariae Ducatu ab Imperatore Ottone IV. inuestitus ao. 1208. Francofarthi accepit, editas illas a IOSEPHO ANTON. AETTENKHOVERO^{q)}, Illustrissimus WIGVL. ALOYS. L. B. a KREITMAYER^{r)}, annotauit. Nec debet profecto quisquam mirari hunc litterarum inuestiturae defectum. Rariore enim tum earum expeditiones, quam recentioribus temporibus fuisse, exemplis admodum illustribus BVDERVS^{s)} iam probauit, qui etiam simul ex LÜNIGTO^{t)} obseruat, Holsatiae Duces insignis Feudi imperii dominos ante tempora Caroli V. Imperatoris nullas accepisse litteras augustales feudi collati testes, neque enim Episcopum Lubecensem Imperialem quondam in negotio inuestiturae Commissarium tales dedisse. Alia exempla inuestiturarum, in quibus Vassallis codicilli clientelares non dati sunt, HORNIVS^{u)} commemorauit, ita ut etiam viros quosdam doctos, qui contrarium perperam sibi persuaferunt, confutaret. Quod vero IOH.

HENR.

o) *Origin. Guelfic. Tom. III. Lib. VII. cap. I. §. 85. p. 105.*

p) in coniectura de inuestitura a FRIDERICO I. Abenobarbo Imp. Ortoni M. Wittelsbachio de Ducatu Bauariae facta, in Symmictis Obseru. et Opusc. Lib. II. Ien. 1760. §. Num. XV. p. 173 seq.

q) in der kurzgefaßten Geschichte der Herzoge von Baiern N. I. Adiect. p. 177.

r) in Grundrisse des allgemeinen deutschen und bairischen Staatsrechtes.

s) in der kurzen Anzeige der neuesten Kayserlichen Lehn-Briefe auch Anwartschaften und Confirmationen derer Priuilegien des Chur und Fürstlichen Hauses Sachsen Ienae 1757. 4.

t) in Corp. Iur. Feud. Germ. Tom. II. p. 1790.

u) c. I. p. 275. seq.

HENK. ROESLERVS *) contendit, antiquiori aetate litteras investiturae tantum in nouis feudis, contra vero in renouatione antiqui beneficii ad tempora vsque Caroli IV. nullas plane concessas fuisse, id non in vniuersum affirmari posse, BVDERSVS t. l. recte censuit. Sed veniam ad ea, quae mihi hanc differendi occasionem praebuerunt. Placuit SERENISSIMO atque POTENTISSIMO PRINCIPI FRIDERICO AVGVSTO SAXONIAE DVCI ELECTORI Domino Nostro Clementissimo, Patri Patriae Indulgentissimo munus Professoris iurium Ordinarii in hac Litterarum Vniuersitate benignissime mihi conferre. Postquam enim hoc ipso anno Vir Summe Reuerendus atque Illustris IOHANNES THEOPHILVS SEGERVS abundantissimi ingenii et elegantissimae exquisitissimaeque doctrinae Iuris Consultus, verissimum quondam Academiae Lipsiensis decus morte sua eheu! immatura cathedram Pandectarum vacuefecerat, eaque celeberrimo nostro IOSIAE LVDOVICO ERNESTO PVITMANNODELATA, Institutionum Iustinianarum autem publice tradendarum potestas Illustri Viro AVGVSTO FRIDERICO SEHOTO data est, ne quintus inter Ordinarios Antecessores, quos vocant antiquae fundationis, locus vacaret; visum est Professionem, quae a Titulis Digestorum de verborum significatione et diuersis regulis iuris antiqui nomen habet, clementissimis codicillis mihi demandare. Cuius muneris auspicia cum rite capienda sint, et publica gratiarum actione honorificentissimum ab Indulgentissimo Principe illiusque Amicis Illustrissimis atque Excellentissimis Reipublicae gubernan-

v) in Deduct. *Rechtsgegründete* Verteidigung der als hergebrachten Fraenckischen Lebensgewohheit, vermög deren die Agnari collaterales die Succession in denen Fraenckischen so-

wohl alt, als neuen Leben ohne Unterscheid ob sie von dem primo acquirente abstammen oder nicht, auf gleichen Namen, Stammen, Schild und Helms zu behaupten berechtiget seynd p. 17.

D

bernandae Administris, quorum auctoritati et grauiſſimae commendationi hanc docendi prouinciam potiſſimum acceptam fero, iudicium de me et qualibuscunq; ſtudiis meis latum praedicari debeat ac celebrari: faciam id more inſtitutoque maiorum ſolemennem orationem recitaturus *de meritis Iuris Conſultorum Lipſienſum in iuris prudentiam publicam*. Diſta eſt huic officio proxima dies Mercurii. Quoniam uero huius pietatis meae teſtes quamplurimos cupio, RECTOREM ACADEMIAE MAGNIFICVM, ILLVSTRISSIMOS COMITES, VTRIVSQUE REIPVBLICAE PROCERES, GENEROſISSIMOS atque PRAENOBILISSIMOS COMMILITONES et denique omnes litterarum fautores, vt dicenti mihi frequentes adſint, et pro Optimi PRINCIPIS totiusque Electoralis Domus incolumitate atque proſperitate vota nuncupantem bonis omnibus proſequantur, vehementer et maximis precibus rogo atque oro. Scripſi in Lipſica Litterarum Vniuerſitate Dominica III. Aduentus I. Chr. A. **MDCCCLXXXVI.**

LIPſIAE

EX OFFICINA KLAVBARTHIA.

Leipzig, Diss; 7786 K-2

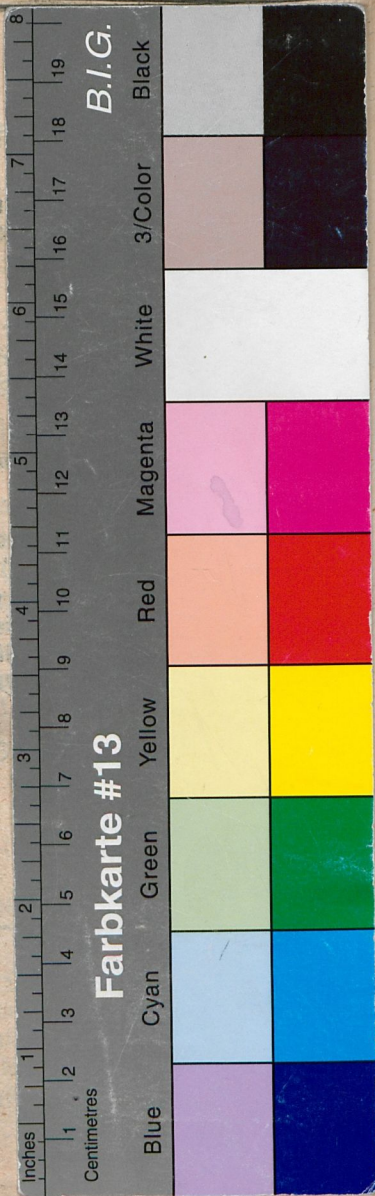
ULB Halle 3
004 810 341

f
56.

1786, 27.
4
5

DE
LITTERARVM INVESTITVRAE
CAVSSIS ET PRIMA ORIGINE

ORATIONI SOLEMNI

QVA NOVVM MVNVS ADIBIT
IN AVDITORIO IVRIS CONSVLTORVM

A. D. XX. DECEMBER, A. C. CIOCCCLXXXVI

HORA IX. RECITANDAE PRAEMISIT

D. CHRISTIANVS RAV

ZVHALE